

DE MAAN VONKELDE. Het licht ervan straalde uit de zwarte kloven die hij groef tussen de barakken. Lucht, aarde en nacht ademden. Geuren ontstegen aan de bosjes gras en de kluiten aarde. De schildwachten lieten zich wiegen door die ademtochten en de loomheid van middernacht, door de bijna waarneembare beweging van de planeet en door het maanlicht dat het prikkeldraad deed bloeien, het rood van de zoeavenmutsen en riemen verzachtte tot oranje en het kaki linnen glans en weerschijn van zijde gaf.

Op een paar honderd meter van het kamp kon je een groepje olijfbomen onderscheiden, of veeleer *het* groepje olijfbomen. Na de avondschemering, na het uur van het appel, kon je er beter niet blijven hangen. Meer dan één spahi, meer dan één zoeaaf, meer dan één treinsoldaat had er zijn leven gelaten tijdens een avondlijke zuippartij. Bij het vallen van de nacht werd de omwalting gesloten. Niemand hoorde buiten te zijn... Maar van de officiersmess tot de soldatenfoyer deden allerlei verhalen de ronde over gozers die door een afvallige op de loer waren gedood. We zullen nooit weten waarom men die vier of vijf olijfbomen niet had omgehakt.

Onmiddellijk erna begon de steile heuvel, beplant met wingerds, omgeven door onzichtbare valstrikken: hekken, wijngaardstaken en touwtjes. Op de top sliep de Arabische stad in de beschutting van Saraceense vestingmuren, geflankeerd door vierkante, massieve torens. Tegen de zwarte hemel leek de stad nog witter, maar de klaarte was zo fel, de schaduwen waren zo intens en het contrast was zo scherp dat het oog alle gevoel voor afstand verloor.

Een onverwacht geluid doorkliefde de lucht, een galop die

de doezelende soldaten deed opschrikken, en daarboven, tegen de vestingmuren waar het omheen cirkelde, verscheen een wit paard, zonder zadel, ruiters of tuig, zijn manen wapperend in de wind. Het verscheen, volgde de lijn van de stad en verdween in de bocht.

Het was een verdwaald paard, op zoek naar zijn meester, dat geschrokken van zijn schaduw het gebied afzocht.

Een paar minuten gingen voorbij, toen weerklonk de galop weer, het paard verscheen opnieuw in de bocht van de omwalling, passeerde en verdween. En zo vervolgde het met mechanische regelmaat zijn parcours om de stad heen.

Het leek absurd om het zo duidelijk te horen en te zien, alsof de maan zowel zijn gestalte vergrootte als het geluid van zijn hoeven en de echo ervan versterkte. Het verkreeg in het landschap een buitengewoon belang, zoals een meteoriet of de hemeltekenen in vervlogen eeuwen.

De Senegalese tirailleurs brachten hun hand naar het in hun zoeavenmuts ingenaaide amulet.

Toen veranderde de dichtheid van de nacht. Een deur sloeg dicht. In een lijfshemd naderde een onderofficier, zijn broekrok klokkend tegen zijn blote kuit. Hij geeuwde, stak een sigaret op en mat met zijn horloge hoeveel tijd het dier nodig had om zijn ronde te voltrekken. Kameraden kwamen bij hem staan.

De angst van de negersoldaten was echter overgeslagen op de Arabieren en de Kabylen. Ze breidde zich uit tot de Europeanen: jongens uit Parijs, landbouwers uit de Beauce en wijnbouwers uit de Bourgogne. Op gedempte toon wisselden ze verhalen over fantomen, geesten en spookhuizen uit, die iedere man in petto houdt voor avonden als deze.

Op het platteland kraste een nachtvogel. Je hoorde een jakhals lachen, en daarop, vlakbij, zo onverwacht dat allen opschrokken, voer een landloper in naam van Abd-al-Kader en Abd-al-Melek uit tegen de christenen, met een keelachtig gebrom en schrille kreten, schrijnend als die van de liefde.

Een adjudant nam het geweer van een schildwacht, richtte

zorgvuldig, vuurde en miste het dier. Anderen deden hem na. Het geweervuur weergalmde langdurig in de bergen. De kamp-officieren voegden zich bij de soldaten.

Telkens als het paard bij de bocht van de vestingmuur verscheen, weerklonk een salvo waarvan de echo's als lege vaten langdurig de woestijn in rolden. Het paard rende nog altijd. Als uit zijn neusgaten gerukte vlokken trokken witte wolkjes door de lucht en dan, toen niemand erop bedacht was, brak de morgen aan.

Een eerste zonnestraal scheen over de bergen, trof de daken van de stad en ging over het kamp zonder het te bereiken. Op hetzelfde moment werd het paard, met wapperende manen, geabsorbeerd, ja, opgelost door het licht. De galop ervan verstomde op slag. Vogels zongen. Insecten gonsden en zochten hun vertrouwde ritme met pauzes van stilte.

De vermoeide mannen gingen weer slapen. Antoine bleef alleen achter. Hij nam een homp brood uit de keuken van de officiersmess en ging het kamp uit om een wilde paardenbloem of, bij de nabijgelegen bron, een paar takjes waterkers te plukken om in de ochtendbries te eten.

De zon was nog mild, de dauw bijna verdampt...

DE AVOND VIEL OVER DE MARNE. Een laatste boot voer haastig voorbij, richting Nogent. Het Rendez-Vous des Pêcheurs, ver van de villa's en guinguettes af, telde zes tafels en drie prieeltjes met uitzicht op de rivier. Achter bemoste muren en dikke bomen zag men een groot huis met gesloten ramen en, gescheiden door een steegje, een ander pand in een park. De avond in april was kalm, koel en geurig. Er zaten een tiental jongeren op het terras te keuvelen.

‘Onze vriend Antoine is een nobele ziel,’ verklaarde Courvoisier.

‘Mij maak je bang met je verhaal...’

Barbara Durand was aan het woord. Zij en Courvoisier straalden jeugdige schoonheid, soepele kracht en gezondheid uit, maar een zweem van loomheid in hun blik en houding lieten nu al leeftijd of vermoeidheid doorschemeren.

Naast hen zag Artenac, ondanks zijn landelijke elegantie en vanwege zijn robuuste voorkomen, eruit als een lomperd. Hij was het die hen naar Mère Lampion van het Rendez-Vous des Pêcheurs had meegetroond. Hij woonde vlakbij in een klein afgelegen paviljoen tussen beide parken en zo ver weg van alle lawaai alsof het meer dan honderd mijl van de stad vandaan stond. Ze wisten weinig over Antoine Maison. Ze kenden hem nog maar een paar weken. Hij had zojuist een herinnering uit Afrika verteld.

‘Zullen we naar binnen gaan?’ vroeg Berthe.

‘Laten we naar binnen gaan! En eten?’

Artenac wees naar een gedekte tafel in de zaal.

‘Een hartige bouillon, kip in roomsaus, gebakken grondels, een slaatje en een taart van Mère Lampion zelf.’